

Nota actief openbaar
Ja

Onze referentie
2025-0000274366

Datum
11 april 2025

Opgesteld door
[Redacted]

Samengewerkt met
RB, CZW, AdS

Bijlage(n)
14

Aan
Van

minVRO
dgRO

nota

Voortgangsbrief implementatie Omgevingswet eerste
kwartaal 2025, beantwoording schriftelijke Kamervragen
(EK) en aanbieding en appreciatie op het eerste rapport
van de evaluatiecommissie

Aanleiding

Met deze voortgangsbrief informeert u de Eerste en Tweede Kamer over de stand van zaken van de uitvoering van de Omgevingswet over het eerste kwartaal van 2025. Dit in vervolg op de voortgangsbrieven over de eerdere kwartalen van 2024 en in lijn met toezegging(en) aan de Eerste Kamer. Als bijlage bij deze voortgangsbrief stuurt u onder andere het eerste rapport van de onafhankelijke Evaluatiecommissie Omgevingswet (hierna: de evaluatiecommissie) en uw appreciatie mee naar beide Kamers. Separaat aan deze voortgangsbrief (incl. bijlagen) zendt u de Eerste Kamer de beantwoording toe op de schriftelijke vragen die zijn gesteld door de vaste commissie van Infrastructuur en Waterstaat/ Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening van 11 maart 2025. U stuurt de Tweede Kamer een afschrift van de beantwoording.

Geadviseerd besluit

- U wordt gevraagd kennis te nemen van de stand van zaken van de uitvoering van de Omgevingswet.
- U wordt gevraagd akkoord te gaan met de voortgangsbrief en deze te ondertekenen voor verzending aan de Eerste en Tweede Kamer.
- U wordt gevraagd akkoord te gaan met uw appreciatie op het rapport van de evaluatiecommissie en deze te ondertekenen (NB: de appreciatie wordt als bijlage met de voortgangsbrief naar de Eerste en Tweede Kamer gestuurd).
- U wordt gevraagd akkoord te gaan met de antwoorden op Kamervragen, de aanbiedingsbrief aan de Eerste kamer te ondertekenen en tevens een afschrift aan de Tweede Kamer te verzenden.

Toelichting

Opzet voortgangsbrief Omgevingswet Q1 2025

De voortgangsbrief bestaat uit een kopbrief en een verdiepende bijlage. De opzet is daarmee anders dan de eerdere voortgangsbrieven, waarbij sprake was van twee verdiepende bijlagen. In de kopbrief staat u – uitgebreider dan in eerdere brieven – stil bij de belangrijke onderwerpen en ontwikkelingen die nu spelen en die uw volle aandacht hebben. Bij deze belangrijke onderwerpen en ontwikkelingen wordt verderop in deze nota nader stilgestaan. In bijlage 1 geeft u vervolgens een verdiepende en (meer) cijfermatige stand van zaken van de bevindingen en ervaringen in het eerste kwartaal van 2025.

Daarnaast doet u de Kamers – met name in het kader van de ingerichte en (deels) toegezegde monitoring en evaluatie - diverse rapporten en onderzoeken toekomen. Het betreft achtereenvolgens de volgende bijlagen:

- Bijlage 1: Stand van zaken uitvoering Omgevingswet, eerste kwartaal 2025;
- Bijlage 2: Aanbieding en appreciatie op het eerste rapport van de Evaluatiecommissie Omgevingswet;
- Bijlage 3a: Oplegbrief eerste reflectierapport Evaluatiecommissie Omgevingswet;
- Bijlage 3b: Eerste reflectierapport Evaluatiecommissie Omgevingswet 'In werking, maar onderbenut';
- Bijlage 3c: Eindrapport Decentrale Regels – KokxDeVoogd (onderliggend rapport)
- Bijlage 3d: Eindrapport BOPA – KWINK groep (onderliggend rapport)
- Bijlage 4: Rapport actualisatie transitiekosten Omgevingswet; en
- Bijlage 5: Rapport Nulmeting structurele taken Omgevingswet en Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen.

Onze referentie
2025-0000274366

Datum
11 april 2025

Belangrijkste ontwikkelingen en aandachtspunten voortgangsbrief Q1 2025

Definitief uitschakelen van de TAM per 1 januari 2026

In de brief gaat u in op het huidige gebruik van de Tijdelijke Alternatieve Maatregelen (TAM) en het juiste moment om deze uit te schakelen. Aan de Kamers meldt u dat u samen met de interbestuurlijke partijen heeft geconcludeerd om vast te houden aan het besluit van vorig jaar om de TAM per 1 januari 2026 te beëindigen. Dit is in lijn met het uw besluit van vorig jaar om de inzet van de TAM eenmalig met één jaar te verlengen. Hieraan liggen verschillende overwegingen ten grondslag.

Steeds meer bevoegde gezagen beschikken in hun eigen lokale plansoftware over de benodigde functionaliteiten om in samenspel met de STOP 1.3-standaard in het DSO-LV te werken via het hoofdspoor (STOP-TPOD). Dit komt ook naar voren in de meest recente Interbestuurlijke Ketentesten (IKT) en het onderzoek dat de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) recentelijk heeft laten uitvoeren naar de impact van het uitschakelen van de TAM per 1 januari 2026. Om ervoor te zorgen dat de bevoegde gezagen ook in de praktijk in staat zijn om uiterlijk vanaf volgend jaar te werken via het hoofdspoor (STOP-TPOD) benadrukt u dat u, samen met de VNG, daarvoor de noodzakelijke ondersteuning blijft bieden en dat deze ondersteuning ook na 1 juli van dit jaar zal doorlopen.

Stand van zaken implementatie STOP 1.4-standaard en afhankelijkheid met LVBB

In de brief gaat u, in lijn met de vorige voortgangsbrief, nader in op de vertraging van de (verdere) implementatie van de STOP 1.4-standaard. Deze nieuwe STOP-standaard ondersteunt de zogenoemde complexe mutatiescenario's in de planketen voor bevoegde gezagen. De standaard is vorig jaar reeds vastgesteld. De implementatie van de standaard kent vertraging. Deze wordt veroorzaakt door de afhankelijkheid die er is met de Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaar stellen (LVBB), welke valt onder de verantwoordelijkheid van de staatssecretaris Digitalisering en Koninkrijkrelaties.

Geconstateerd is dat het fundament van de LVBB verstevigd moet worden. Het robuuster (verstevigen) maken van het fundament van de LVBB is noodzakelijk om ervoor te zorgen dat de LVBB bij een toenemend aantal besluiten

(omgevingsdocumenten) de huidige STOP 1.3-standaard goed blijft ondersteunen. De afgelopen periode is gebleken dat om de LVBB robuuster te maken meer tijd en inzet nodig is. U benadrukt in de brief dat deze werkzaamheden geen gevolgen hebben voor de huidige dienstverlening en het werken met de STOP 1.3-standaard door bevoegde gezagen.

Onze referentie
2025-0000274366
Datum
11 april 2025

Op dit moment wordt gewerkt aan het versterken van de LVBB en wordt het bouwplan aangescherpt. De verwachting is dat er rond de zomer een betrouwbare roadmap opgeleverd kan worden, waarover interbestuurlijke besluitvorming kan plaatsvinden. Daarna kunnen beide Kamers geïnformeerd worden over de doorlooptijd van de verdere implementatie van de STOP 1.4-standaard.

Kostenontwikkeling basisniveau DSO-LV (afbouw)

In de brief staat u stil bij de kosten die samenhangen met het bereiken van het interbestuurlijk afgesproken basisniveau DSO-LV. In de brief meldt u dat de kosten voor het basisniveau DSO-LV de afgelopen jaren zijn toegenomen met €45,2 miljoen. €222,7 miljoen eind 2024 ten opzichte van €177,5 miljoen eind 2022. U staat stil bij de belangrijkste oorzaken voor deze toename, waaronder: tweemaal uitstel van de inwerkingtreding, inflatie(correctie), aanvullende verzoeken (n.a.v. AcICT, toezeggingen en wensen), het meenemen van de ontwikkelkosten van KOOP/Logius vanaf 2023 en hogere personeelskosten. De volledige toename van de kosten tot en met eind 2024 is opgevangen binnen de VRO-begroting (voorheen BZK-begroting). Deze informatie wordt binnenkort ook in het Rijks ICT-dashboard verwerkt. U meldt ook dat het al duidelijk is dat er nog meer middelen nodig zijn om de resterende functionaliteiten uit het basisniveau de komende jaren te kunnen afronden voor de periode 2025 en verder. Omdat op dit moment nog aan de raming wordt gewerkt geeft u richting de beide Kamers aan dat u ze hierover op een later moment nader informeert.

Vergroten gebruiksvriendelijkheid

In de brief staat u zoals gebruikelijk stil bij de stappen die u onderneemt om de gebruiksvriendelijkheid van het Omgevingsloket verder te verbeteren. De ECo roept u in haar rapport ook op om hierin te blijven investeren. U geeft aan dat het verbeteren van de gebruiksvriendelijkheid al uw aandacht had, heeft en blijft hebben. In het kader van de gebruiksvriendelijkheid blijft u – in lijn met eerdere voortgangsbrieven – dan ook noodzakelijke en goede stappen zetten. U markeert hierbij dat het onderdeel is van het langdurig transitietraject waarbij alle overheden zelf een rol in hebben te vervullen. U markeert dat de verbetering primair geen ICT opgave is maar een cultuuropgave. Om uiteindelijk het gebruiksgemak te vergroten is een cultuuromslag nodig (vanuit een gebruikersperspectief kijken) binnen de overheid en bevoegde gezagen en dit vraagt dan ook stappen en inzet van alle betrokkenen.

Appreciatie op het rapport van de onafhankelijke Evaluatiecommissie Omgevingswet

Op 30 januari 2025 heeft u van de evaluatiecommissie het eerste reflectierapport ontvangen. De evaluatiecommissie doet in haar rapport twee oproepen en geeft vier aandachtspunten mee. In uw appreciatie gaat u hierop in. U geeft aan dat u de oproep van de evaluatiecommissie aan alle bevoegde gezagen, om de kansen van de Omgevingswet te benutten onderschrijft. Ook geeft u zich aan te herkennen in de oproep van de evaluatiecommissie om te blijven investeren in het vergroten van de gebruiksvriendelijkheid van het DSO-LV. De aandachtspunten van de evaluatiecommissie neemt u mee in de lopende ondersteuning en

monitoring. De conceptappreciatie heeft u op 2 april jl. besproken in het BO VRO. Naderhand zijn er nog enkele kleine tekstuele aanpassingen doorgevoerd.

Onze referentie
2025-0000274366

Datum
11 april 2025

Beantwoording schriftelijke Kamervragen (EK)

Op 11 maart 2025 jl. zijn door de Eerste Kamer commissie I&W/VRO schriftelijke vragen gesteld naar aanleiding van de voortgangsbrief Omgevingswet over het vierde kwartaal 2024. Door de leden van de fractie van de BBB zijn vragen gesteld over onder andere de gebruiksvriendelijkheid van het Omgevingsloket, de Tijdelijke Alternatieve Maatregelen (TAM), verplichte participatie bij een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) en het tekort aan ambtenaren en deskundig personeel en de impact daarvan op de woningbouwopgave en het op peil houden van het voorzieningenniveau in de regio.

Ook zijn er vragen gesteld door de leden van de fracties GroenLinks-PvdA en de PvdD, waarbij de leden van de SP zich hebben aangesloten. Deze vragen hebben betrekking op de gebruiksvriendelijkheid van het Omgevingsloket, de complexiteit van de Vergunningcheck, de Tijdelijke Alternatieve Maatregelen (TAM), de beschikbaarheid van het DSO-LV en de problemen met de Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaar stellen (LVBB) en de gevolgen hiervan op de implementatie van de STOP-TPOD versie 1.4 en het parallel kunnen wijzigen van plannen door bevoegde gezagen. Tot slot worden vragen gesteld op basis van signalen van Cumela, een brancheorganisatie voor ondernemers in het groen, grond en infra, met betrekking tot extra tijdsbesteding, regeldruk en hogere kosten. Dit naar aanleiding van het artikel '13 maanden Omgevingswet: Cumela maakt de balans op' en een rapportage van Cumela over regeldruk.

Diverse vragen gaan naar aanleiding hiervan over regelgeving op het gebied van waterkwaliteit en waterveiligheid, natuur, milieu en bodem, als ook over het VTH-beleid van Omgevingsdiensten. Deze onderwerpen vallen onder verantwoordelijkheid van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en de beantwoording is dan ook in samenspraak tot stand gekomen. Een vraag over de Gedragscode Bestendig Beheer en Onderhoud is in samenspraak met het verantwoordelijke Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur tot stand gekomen.

Samenwerking

De voortgangsbrief is opgesteld door AdS, waarbij is samengewerkt en afgestemd met RB, CZW, FEZ, TBO en VNG. De appreciatie op het rapport van de evaluatiecommissie is opgesteld door RB, waarbij is samengewerkt met AdS, CZW en Nota Ruimte. Afstemming heeft plaatsgevonden in het Ondersteuningsteam (OT), Stuurgroep Omgevingswet, DO VRO en BO VRO. De beantwoording op de schriftelijke Kamervragen van de Eerste Kamer is opgesteld door AdS, waarbij is samengewerkt en afgestemd met RB, CZW, WB, TBO, minLVVN, minI&W, VNG en UvW.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

In de openbaar gemaakte versie van deze nota zijn alle persoonsgegevens van ambtenaren geanonimiseerd.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
------------	------	------------

1	Voortgangsbrief uitvoering Omgevingswet Eerste kwartaal 2025, versie Eerste Kamer	
2	Voortgangsbrief uitvoering Omgevingswet Eerste kwartaal 2025, versie Tweede Kamer	
3	Bijlage 1: Stand van zaken uitvoering Omgevingswet, eerste kwartaal 2025	
4	Bijlage 2: Aanbieding en appreciatie op het eerste rapport van de Evaluatiecommissie Omgevingswet, versie Eerste Kamer	
5	Bijlage 2: Aanbieding en appreciatie op het eerste rapport van de Evaluatiecommissie Omgevingswet, versie Tweede Kamer	
6	Bijlage 3a: Oplegbrief eerste reflectierapport Evaluatiecommissie Omgevingswet	
7	Bijlage 3b: Eerste reflectierapport Evaluatiecommissie Omgevingswet 'In werking, maar onderbenut'	
8	Bijlage 3c: Eindrapport Decentrale Regels – KokxDeVoogd (onderliggend rapport)	
9	Bijlage 3d: Eindrapport BOPA – KWINK groep (onderliggend rapport)	
10	Bijlage 4: Rapport actualisatie transitiekosten Omgevingswet	
11	Bijlage 5: Rapport Nulmeting structurele taken Omgevingswet en Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen	
12	Aanbiedingsbrief – Beantwoording schriftelijke vragen van de Eerste Kamer over de Omgevingswet d.d. 11 maart 2025	
13	Beantwoording schriftelijke vragen van de Eerste Kamer over de Omgevingswet d.d. 11 maart 2025	
14	Afschrift van beantwoording schriftelijke vragen van de Eerste Kamer over de Omgevingswet d.d. 11 maart 2025 aan Tweede Kamer	

Onze referentie
2025-0000274366

Datum
11 april 2025